

Н. К. БОГУНОВА*

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ СЕМІНАР З ПИТАНЬ СТВОРЕННЯ РОЗГАЛУЖЕНОЇ МЕРЕЖІ ТРУДОВИХ АРХІВІВ

23 жовтня 2012 р. у м. Житомир проведено Всеукраїнський семінар з питань створення розгалуженої мережі трудових архівів, у якому взяли участь Голова Державної архівної служби О. П. Гінзбург, керівники структурних підрозділів Укрдержархіву, держархівів областей, архівних відділів райдержадміністрацій, міських рад, трудових архівів Житомирської області.

Пленарне засідання Всеукраїнського семінару відбулося у малому залі облдержадміністрації за участю голови Житомирської обласної ради Й. А. Запаловського, першого заступника голови Житомирської облдержадміністрації М. М. Олещенка.

Організацію та проведення Всеукраїнського семінару було доручено Державному архіву Житомирської області не випадково. Завдяки цілеспрямованій роботі керівництва держархіву та підтримці місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування процес утворення трудових архівів у Житомирській області завершився у жовтні 2011 року, коли останніми були утворені трудові архіви у двох містах обласного значення – Коростені та Малині.

Створення мережі трудових архівів в Україні є пріоритетним напрямом розвитку архівної справи вже декілька років поспіль.

До 1990 р. процедура отримання відомостей для нарахування пенсії була загальнодоступною. Громадяни, звернувшись до відділу кадрів або архіву установи, в якій вони працювали, отримували необхідну інформацію. В 90-х роках розпочався процес приватизації, ліквідації державних підприємств, створення комерційних структур; отримання довідок ускладнилось, оскільки частину документів було втрачено.

Недосконалість законодавчої бази призвела до того, що питання забезпечення збереженості документів з особового складу довго не вирішувалося. Лише у 2003 р. Законом України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” було закріплено процедуру зберігання і передавання документів з особового складу при ліквідації підприємств, установ і організацій.

Відповідно до законодавства процес ліквідації юридичних осіб не може бути завершений без здійснення передачі документів з особового

---

* *Богунова Надія Костянтинівна* – заступник директора департаменту – начальник відділу організаційно-аналітичної роботи та міжрегіонального співробітництва Державної архівної служби України.

Директор Державного архіву Житомирської області Станіслав Миколайович Синицький за давнім звичаєм зустрічає хлібом-сілля учасників семінару.

складу на зберігання до архівної установи, яка несе відповідальність за їх збереження та надає архівні довідки, легітимні в установах Пенсійного Фонду України.

Верховною Радою України 5 липня 2012 р. прийнято Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, яким зобов’язано сільські, селищні, міські ради у шестимісячний термін забезпечити функціонування трудових архівів.

Згідно з чинним законодавством Трудові архіви створюються за рішенням відповідного органу місцевого самоврядування і утримуються за рахунок коштів місцевого бюджету, коштів, отриманих від надання платних послуг, та коштів з інших надходжень, не заборонених законом.

На семінарі з доповіддю “Проблемні питання нормативно-правового забезпечення створення та діяльності трудових архівів” виступила Голова Укрдержархіву Гінзбург Ольга Петрівна.

Відзначивши, що архіви, які є атрибутом державності, її правовим гарантом, несуть зобов’язання перед державою і громадянином щодо документального підтвердження їх юридичних прав і соціальних гарантій, вона наголосила на тому, що завданням Укрдержархіву залишається нормативне забезпечення діяльності трудових архівів.

Президія Всеукраїнського семінару (зліва направо): перший заступник голови Житомирської обласної державної адміністрації Микола Миколайович Олещенко, голова Житомирської обласної ради Йосип Антонович Запаловський, Голова Державної архівної служби України Ольга Петрівна Гінзбург, директор Державного архіву Житомирської області Станіслав Миколайович Синицький.

Голова Укрдержархіву відзначила, що завдяки зусиллям усіх зацікавлених органів, останнім часом процес створення трудових архівів в цілому активізувався.

Окресливши основні проблеми створення і організації діяльності трудових архівів, О. П. Гінзбург констатувала, що вирішувати їх необхідно негайно, оскільки від цього залежить соціальна захищеність громадян.

Основна проблема, яка існувала і продовжує існувати – законодавче врегулювання створення трудових архівів на районному рівні, – залишається не вирішеною, тому буде продовжено пошук шляхів вирішення проблеми створення трудових архівів на районному рівні.

“Переконана, – запевнила вона, – що в процесі нашої роботи ми вийдемо на уточнене бачення проблем і певні шляхи їх вирішення. А головне – визначимо сукупність першочергових заходів для подальшого розвитку мережі трудових архівів”.

Організація діяльності держархіву щодо створення мережі трудових архівів в Житомирській області озвучена у виступі директора Державного архіву Житомирської області С. М. Синицького.

Про особливості в організації роботи трудових архівів селищ, сільських рад в Андрушівському районі Житомирської області розпові-

Зліва направо: голова Житомирської обласної ради Йосип Антонович Запаловський, Голова Державної архівної служби України Ольга Петрівна Гінзбург та перший заступник голови Житомирської обласної державної адміністрації Микола Миколайович Олещенко.

ла начальник архівного відділу Андрушівської райдержадміністрації Н. Л. Леус.

Кожен регіон іде своїм шляхом створення трудових архівів, тому директори держархівів областей поділилися досвідом створення та організації роботи трудових архівів в області.

Так, директор Держархіву Донецької області Н. Д. Буценко розповіла про особливості створення та організації роботи трудових архівів Донецької області при міських радах.

Директор Держархіву Одеської області І. І. Ніточко поділився досвідом створення трудових архівів при районних і міських радах.

Директор Держархіву Івано-Франківської області І. І. Гриник акцентував увагу на необхідності якнайшвидшого створення розгалуженої мережі трудових архівів в Івано-Франківській області, оскільки на сьогодні там створено лише 2 трудові архіви.

Директор Держархіву Дніпропетровської області Н. В. Киструська поділилася досвідом роботи архіву за принципом “єдиного вікна”.

Учасники семінару відзначили, що відповідно до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” органи виконавчої влади і органи місцевого самоврядування в багатьох регіонах України ведуть цілеспрямовану роботу щодо створення мережі трудових архівів. Державні архівні установи надають організаційно-мето-

дичну підтримку у створенні, налагодженні роботи трудових архівів та навчанні їх працівників.

Нині в Україні створено 1260 трудових архівів у т.ч. 283 зі статусом юридичної особи, в яких працюють 904 штатних працівників. У трудових архівах зберігається понад 4 млн. 444 тисячі справ з особового складу та 60 359 справ тимчасового зберігання.

Нагальним залишається питання забезпечення трудових архівів приміщеннями, матеріальними ресурсами та кадрами.

З метою забезпечення соціального захисту громадян учасники Всеукраїнського семінару рекомендували Укрдержархіву внести зміни до законів України “Про господарські товариства”, “Про акціонерні товариства”, “Про відновлення платоспроможності або визнання його банкрутом”, “Господарського кодексу України”, “Цивільного кодексу України”, до постанови Кабінету Міністрів України від 09 березня 2011 р. № 233 “Про проведення Пенсійним фондом України та його територіальними органами планових і позапланових перевірок платників єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” з метою забезпечення збереженості документів з особового складу та документів організацій-банкрутів. А також доопрацювати та подати на затвердження Міністерству юстиції проект Типового положення про Трудовий архів.

Директорам Державного архіву в Автономній Республіці Крим, державних архівів областей, міст Києва та Севастополя було рекомендовано:

- ініціювати перед органами місцевого самоврядування питання про створення трудових архівів, забезпечення їх належною матеріальною базою та кадрами;

- посилити контроль за дотриманням трудовими архівами законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи і надання їм методичної допомоги з питань архівної справи, підвищення кваліфікації їх працівників;

- розглянути на засіданнях колегії підсумки роботи трудових архівів у 2012 р. та завдання на 2013 рік; рішення колегії направити до органів місцевого самоврядування та Укрдержархіву;

- розробити проекти регіональних програм, якими передбачити створення та забезпечення функціонування трудових архівів.

Після пленарної частини семінару учасники відвідали архівний відділ Житомирської міської ради та комунальне підприємство “Трудовий архів “Архівіст” Житомирської міської ради”.